

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN HOOGFEEST OPENBARING DES HEREN

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen
Zondag 5 januari 2014, 17u

Jes. 60, 1-6

Ef. 3, 2-3a.5-6

Mt. 2, 1-12

Broeders en zusters,

Vandaag viert de Kerk het feest van de Openbaring van de Heer. Jezus is mens geworden niet enkel voor de kleine rest van het Joodse volk, maar voor alle volken van alle tijden. Zeker, het Joodse volk keek met groot verlangen naar Hem uit en had al zijn hoop op Hem gesteld. Het verwachtte 'zijn' Messias en 'zijn' Verlosser. In de schoot van het Joodse volk is de 'Messias' inderdaad mens geworden. En toch: zodra Jezus was geboren, kwam een grotere beweging op gang. Het nieuws van zijn geboorte weerklonk tot ver voorbij de grenzen van het Joodse volk. Van die universele weerklank waren de drie wijzen de eerste getuigen en de eerste verkondigers.

De drie wijzen waren op zoek naar 'het licht' en volgden 'een ster'. Voor hun zoektocht hadden ze een lange pelgrimstocht over. Matteüs zegt dat ze uit het Oosten kwamen, wat ongeveer betekent uit het huidige Irak of Iran. We weten dat in die regio toen een levendige belangstelling bestond voor mythologie, filosofie en theologie. Tal van godsdiensten zijn daar trouwens ontstaan en hebben zich naderhand in westelijke richting verspreid. Toen de drie wijzen bij Jezus kwamen, zegt het Evangelie, hadden ze echter niet veel logica en filosofie meer nodig. Ze vielen op hun knieën neer en betuigden Jezus hun hulde. Je had van die geleerde mannen nochtans eerst een stevige discussie verwacht, met argumenten voor en tegen. Hoewel, de argumenten tegen zouden het ongetwijfeld gehaald hebben op de argumenten voor. Waarom zou de waarheid nu plots te vinden zijn in een vergeten plek als Betlehem, bij een pasgeboren kind uit het Joodse volk, dat kleine volk waarop de buurlanden al eeuwen met minachting neerkeken? Toch gebeurde iets onverwachts. De wijzen hebben aan een oogopslag genoeg om te beseffen dat ze aangekomen zijn en dat ze het 'Licht van de wereld' hebben gevonden. De waarheid kan zo onthutsend eenvoudig zijn. Het ongrijpbare licht zo ontzettend nabij. Die grote God zo ontwapenend klein en weerloos. Soms moet je van heel ver komen om te beseffen dat je het niet ver moet gaan zoeken. De wijzen knielen voor Jezus neer. Ze knielen niet voor een nieuwe theorie of voor een nieuw systeem, maar voor een klein kind, vol van beloften, vol van Gods beloften.

Waarvoor bidden we op deze zondag van de Openbaring van de Heer? We bidden dat mensen hun zoektocht naar licht en waarheid niet zouden opgeven. Die tocht kan lang zijn en de horizon donker, maar ergens zit het licht verborgen, meestal op een afgelegen plek. Op die afgelegen plek, weg van onze dagelijkse beslommeringen en redeneringen, wacht God op ons. Niet met een nieuwe theorie of een nieuw systeem, maar met een weerloos gelaat, het gelaat van Jezus Christus. Tegenover die unieke mens valt niet veel te redeneren. Niet omdat je tegenover Hem zou verliezen, maar omdat je tegenover Hem zeker zou winnen. Het is immers niet zo moeilijk om Jezus weg te redeneren. Dat is de boodschap van het feest van de Openbaring: Jezus wacht op je en kijkt je aan. Je mag je door Hem laten raken, zomaar en zonder schrik. Je mag voor Hem knielen, omdat Hij alleen het waardig is. Al heb je daarvoor weinig sluitende argumenten of logische bewijzen.

Vandaag vier ik vijf jaar wijding tot bisschop van Antwerpen. Die vijf jaar zijn vlug voorbij gegaan. Het lijkt voor mij nog als gisteren. Trouwens, wat betekenen vijf jaar? In de Bijbel stelt het getal vijf niet veel voor. Toen Jezus eens te eten wilde geven aan een massa mensen, had een jongen zijn knapzak bij. Wat stak erin? Amper vijf broden en twee visen (Mt. 14,13-21). Het rantsoen voor één dag. Wat kon Jezus daarmee doen voor zoveel mensen? Soms voel ik mij als die jongen met zijn vijf broden. De knapzak van onze kerkgemeenschap zit niet erg vol meer. Terwijl de honger naar hoop en liefde, naar rechtvaardigheid en vergeving in onze samenleving zo groot is. Vaak stoten we op de grens van wie we zijn en wat we kunnen. Toch zit misschien juist daar een uitnodiging: om onze schamele vijf broden aan de Heer te geven zodat Hij ze kan vermenigvuldigen. Alleen Hij kan met het weinige wat wij hebben meegebracht aan velen te eten geven. Wij kunnen geven, alleen Hij kan vermenigvuldigen.

Waar zijn ze nog met vijf? Op zekere dag vertelt Jezus een vergelijking over het Rijk van God. De vergelijking gaat over tien meisjes: vijf domme en vijf slimme meisjes (Mt. 25,1-30). Wanneer ze naar het bruiloftsfeest vertrekken, nemen de vijf domme meisjes wel hun lamp mee, maar geen olie. De vijf slimme meisjes hebben met hun lamp ook een voorraad olie meegenomen. Voor de vijf domme meisjes loopt het slecht af: midden in de nacht gaat hun lamp uit en vinden ze de weg niet meer. Vaak heb ik de indruk dat wij in de samenleving worden bekeken als de vijf domme meisjes. Waarom geloven zij nog in God de Vader en in Jezus, Zijn mensgeworden Woord? Waar houden die gelovigen zich eigenlijk nog mee bezig? Bovendien lijkt ons kaarsje soms effectief uit te gaan, bij gebrek aan olie. Wij lijken tot de verliezende partij te behoren. Misschien zit ook daar een uitnodiging: om de kleine lamp van het geloof wakker te houden in onze samenleving en om er af en toe wat olie bij te doen. Die kleine lamp heeft alles te maken met de bruidegom naar wie wij verlangen en wiens komst we willen voorbereiden. De waakvlam levend houden: dat is mijn en uw zending.

Tenslotte nog een plaats waar ze met vijf zijn. Op zekere dag vermaant Jezus zijn leerlingen om niet bang te zijn. Ze hadden nochtans reden om bang te zijn: de tegenstand werd steeds groter en geweld dreigde. Toen gebruikte Jezus dit mooie beeld: *“Vijf mussen kosten maar twee stuivers, nietwaar? Toch wordt niet één daarvan door God vergeten”* (Lc. 12,6). Vijf mussen: het stelt niet veel voor. Al zijn ze met vijf, ze kunnen zich niet verdedigen tegen wie hen rooft en verkoopt. Ze kunnen bovendien niet zingen en er is amper eten aan hun lijfje. Toch, zegt Jezus, wordt niet één van hen door God vergeten. Hebt dus ook gij maar vertrouwen, zegt Jezus tot zijn leerlingen. Dat vertrouwen kan onze kerkgemeenschap en kan een bisschop vandaag best gebruiken. Ook daarvoor bidden we vandaag: dat we onze zending samen trouw mogen blijven, zonder bang te zijn, in vertrouwen op Gods nabijheid en op zijn steun.

Broeders en zusters, de wijzen uit het Oosten waren slechts met drie. Vandaag mogen we ons door hen laten leiden tot bij Jezus. Hij is onze gastheer, ook in deze eucharistieviering.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen